

Nr 16.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 79 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet, m. m.

Till konstitutionsutskottets handläggning ha båda kamrarna den 16 mars 1949 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 110, däri Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen antaga nedan intagna förslag till lag angående ändrad lydelse av 79 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet, m. m.

Angående motiveringen får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden den 25 februari 1949.

Vid 1948 års riksdag ha antagits ändrade grunder för den av staten bedrivna låne- och understödsverksamheten till främjande av bostadsförsörjningen, och i samband därmed ha vissa ändringar vidtagits i fråga om kommuns skyldighet att på ifrågavarande område lämna bidrag och ikläda sig ansvarighet gentemot staten. Genom kungörelsen den 30 juni 1948 (nr 546) om egnahemslån och förbättringslån (i fortsättningen benämnd egnahemslånekungörelsen), som trätt i kraft den 1 juli 1948, ha nya regler införts i fråga om egnahemslån. Beträffande låne- och bidragsverksamheten för flerfamiljshus ha fastställts delvis nya grunder genom kungörelsen den 30 juni 1948 (nr 587) om tertiärlån och tillägglån för flerfamiljshus (här nedan kallad tertiärlånekungörelsen), som likaledes trätt i kraft den 1 juli 1948. De lån, som kunna beviljas enligt dessa båda kungörelser, äro avsedda att stödja bostadsförsörjningen i allmänhet, och den särskilda långivning för beredande av bostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer (bostadsanskaffningslån), varom stadgades i 1935 och 1938 utfärdade kungörelser, har upphört att gälla. Det speciella stödet åt dessa familjer lämnas i stället i form av löpande familjebostadsbidrag enligt särskilt fastställda grunder.

I skrivelse den 23 oktober 1948 har bostadsstyrelsen gjort framställning om de lagändringar, som styrelsen ansett påkallade av de nya formerna för det statliga bostadsstödet, och i samband därmed även upptagit frågan om ytterligare lättnader för kommunerna i avseende å deras skyldighet att underställa beslut om upptagande av lån eller tecknande av ansvarsförbindelser Kungl. Maj:ts prövning. Beträffande egnahemslånekungörelsen har bostadsstyrelsen hemställt, att sådan ändring vidtoges i lagarna

om kommunalstyrelse, att kommun befriades från skyldighet att underställa Konungen sådana beslut, som avsåge kommuns ansvarsåtaganden för lån och förskott, beviljade med stöd av egnahemslånekungörelsen. Styrelsen har tillika hemställt, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande en motsvarande befrielse för vissa i 13 § 3 mom. och 33 § tertiärlånekungörelsen omförmälda ansvarsåtaganden.

Över bostadsstyrelsens skrivelse ha remissyttranden avgivits av 1946 års kommunallagskommitté, Svenska landskommunernas förbund och Svenska stadsförbundets finansråd. I yttrandena har bostadsstyrelsens hemställan i huvudsak tillstyrkts.

I propositionen tillstyrker föredragande departementschefen, statsrådet Wigforss, att kommunerna befrias från underställningsskyldighet beträffande ansvarsåtaganden gentemot staten jämlikt egnahemslånekungörelsen samt enligt 13 § 3 mom. och 33 § tertiärlånekungörelsen på sätt bostadsstyrelsen föreslagit eller ifrågasatt och i remissyttrandena förordats. Departementschefen framhåller, att de ekonomiska risker, som en kommun ikläder sig på grund av åtaganden gentemot staten enligt egnahemslånekungörelsen, torde vara relativt obetydliga. Vad angår ansvarsåtaganden gentemot staten jämlikt 13 § 3 mom. och 33 § tertiärlånekungörelsen uttalar departementschefen, att sådana åtaganden, särskilt enligt sistnämnda stadgande, onekligen kunde medföra betydande ekonomiska risker för vederbörande kommun. Man kunde emellertid med fog ifrågasätta, om Kungl. Maj:t därest underställningsskyldigheten bibehölles, skulle annat än möjligen i högst sällsynta undantagsfall vägra fastställelse av sådana åtaganden på grund av en kommuns svaga ekonomiska ställning, sedan den lånebeviljande statliga myndigheten fastställt behovet och lämpligheten ur bostadssynpunkt av visst byggnadsföretag och jämväl prövat företagets ekonomiska bärighet.

Utskottet finner ej skäl till erinran mot i propositionen framlagda förslaget och hemställer alltså,

att riksdagen med bifall till förevarande proposition måtte antaga följande

1) Lag

angående ändrad lydelse av 79 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet.

Häri genom förordnas, att 79 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 om kommunalstyrelse på landet¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

79 §.

2 mom. Kommun äger, — — — fastställda taxeringen.

2 mom. Kommun äger, — — — fastställda taxeringen.

¹ Senaste lydelse, se 1946: 485.

Nuvarande lydelse:

Utöver vad — — — annan ordning.

Lån, som — — — nytt lån.

Nyttjar kommun — — — nyttjade fondmedel.

Med lån — — — även borgen.

Kommun äger jämväl, utan att Konungens fastställelse å beslut därom erfordras, i enlighet med *därutinnan gällande bestämmelser gentemot staten åtaga sig ansvarighet för lån, som av statsmedel beviljas allmännyttiga bostadsföretag eller enskilda personer för beredande av bostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer.*

Av Konungen — — — upptaga lånet.

Föreslagen lydelse:

Utöver vad — — — annan ordning.

Lån, som — — — nytt lån.

Nyttjar kommun — — — nyttjade fondmedel.

Med lån — — — även borgen.

Kommun äger jämväl, utan att Konungens fastställelse å beslut därom erfordras, i enlighet med *gällande bestämmelser om egnahemslån och förbättringslån samt om tertiärlån och tilläggsån för flerfamiljshus åtaga sig ansvarighet gentemot staten för lån, som av statsmedel beviljas annan än kommunen; dock skall kommuns beslut att ikläda sig sådan borgen för tertiärlån eller tilläggsån åt allmännyttigt bostadsföretag, vilken må godtagas i stället för inteckningssäkerhet, underställas Konungens prövning.*

Av Konungen — — — upptaga lånet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, samt äger tillämpning jämväl å dessförinnan fattade men av Konungen icke prövade beslut.

2) Lag

**angående ändrad lydelse av 74 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930
(nr 252) om kommunalstyrelse i stad.**

Härigenom förordnas, att 74 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 om kommunalstyrelse i stad¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

2 mom. Stad äger, — — — annan stad.

Utöver vad — — — annan ordning.

Föreslagen lydelse:

74 §.

2 mom. Stad äger, — — — annan stad.

Utöver vad — — — annan ordning.

¹ Senaste lydelse, se 1946:486.

Nuvarande lydelse:

Lån, som — — — nytt lån.
 Nyttjar stad — — — nyttjade fond-
 medel.

Med lån — — — även borgen.

Stad äger jämväl, utan att Konungens fastställelse å beslut därom erfordras, i enlighet med *därutinnan gällande bestämmelser gentemot staten åtaga sig ansvarighet för lån, som av statsmedel beviljas allmännyttiga bostadsföretag eller enskilda personer för beredande av bostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer.*

Av Konungen — — — upptaga lånet.

Föreslagen lydelse:

Lån, som — — — nytt lån.
 Nyttjar stad — — — nyttjade fond-
 medel.

Med lån — — — även borgen.

Stad äger jämväl, utan att Konungens fastställelse å beslut därom erfordras, i enlighet med *gällande bestämmelser om egna hemslån och förbättringslån samt om tertiärlån och tillägglån för flerfamiljshus åtaga sig ansvarighet gentemot staten för lån, som av statsmedel beviljas annan än staden; dock skall stads beslut att ikläda sig sådan borgen för tertiärlån eller tillägglån åt allmännyttigt bostadsföretag, vilken må godtagas i stället för inteckningssäkerhet, underställas Konungens prövning.*

Av Konungen — — — upptaga lånet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, samt äger tillämpning jämväl å dessförinnan fattade men av Konungen icke prövade beslut.

3) Lag

**angående ändrad lydelse av 63 § 2 mom. lagen den 15 juni 1935
 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm.**

Härigenom förordnas, att 63 § 2 mom. lagen den 15 juni 1935 om kommunalstyrelse i Stockholm¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

2 mom. Staden äger, — — — fastställda taxeringen.

Utöver vad — — — annan ordning.

Lån, som — — — nytt lån.

Föreslagen lydelse:

63 §.

2 mom. Staden äger, — — — fastställda taxeringen.

Utöver vad — — — annan ordning.

Lån, som — — — nytt lån.

¹ Senaste lydelse, se 1946: 489.

Nuvarande lydelse:

Nyttjar staden — — — nyttjade fondmedel.

Med lån — — — även borgen.

Staden äger jämväl, utan att Konungens fastställelse å beslut därom erfordras, i enlighet med *därutinnan gällande bestämmelser gentemot staten åtaga sig ansvarighet för lån, som av statsmedel beviljas allmännyttiga bostadsföretag eller enskilda personer för beredande av bostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer.*

Av Konungen — — — upptaga lånet.

Föreslagen lydelse.

Nyttjar staden — — — nyttjade fondmedel.

Med lån — — — även borgen.

Staden äger jämväl, utan att Konungens fastställelse å beslut därom erfordras, i enlighet med *gällande bestämmelser om egnahemslån och förbättringslån samt om tertiärlån och tillägglån för flerfamiljshus åtaga sig ansvarighet gentemot staten för lån, som av statsmedel beviljas annan än staden; dock skall stadens beslut att ikläda sig sådan borgen för tertiärlån eller tillägglån åt allmännyttigt bostadsföretag, vilken må godtagas i stället för inteckningssäkerhet, underställas Konungens prövning.*

Av Konungen — — — upptaga lånet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, samt äger tillämpning jämväl å dessförinnan fattade men av Konungen icke prövade beslut.

Stockholm den 31 mars 1949.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson*, Elmgren, Mattsson, Björck*, Lindén*, Sandberg, Arrhén, Damström och Lundgren*; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, von Friesen, Nilsson i Göteborg, Norén, Spångberg*, Olsson i Mora, Jonsson i Haverö, Nordkvist, Gustafsson i Bogla och Larsson i Luttra.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.